

התאחדות
הסטודנטים
והסטודנטיות
הארציית

CAMERA on CAMPUS
ישראל



המחלקה למאבק באנטישמיות וחוסן קהילתי
WORLD ZIONIST ORGANIZATION



מאבק באנטישמיות

אימוץ הגדרת IHRA בקמפוסים בישראל



NEVER



מאבק באנטישמיות

אימוץ הגדרת IHRA בקמפוסים בישראל

החוברת מספקת הסבר להגדרת האנטישמיות של 'הברית הבינלאומית לשימור זיכרון השואה' (IHRA) ותקנון להטמעת ההגדרה ככלי עבודה בקמפוסים בישראל

דבר ראש המחלקה למאבק באנטישמיות וחוסן קהילתי, ההסתדרות הציונית העולמית

האנטישמיות אינה רק פרק בספרי ההיסטוריה - היא מציאות מדאיגה שממשיכה להתקיים ולהתפתח בימינו. תופעה זו חוצה גבולות גיאוגרפיים ופוליטיים, ומופיעה במגוון מרחבים - מהרחוב ועד לאקדמיה. ההסתדרות הציונית העולמית, מאז הקמתה על ידי בנימין זאב הרצל, ממשיכה להוות גשר חיוני בין מדינת ישראל ליהדות התפוצות. בתקופה זו של התגברות האנטישמיות, תפקידה מתחדד כמובילה במאבק נגד שנאת יהודים ובחיזוק הזהות היהודית והקשר עם ישראל.

לצערנו לאחרונה האקדמיה, שאמורה להיות מקום המעודד דיאלוג פתוח וחופשי, מוצאת את עצמה לעתים כירה לביטויי שנאה והדרה. בקמפוסים רבים ברחבי העולם, סטודנטים יהודים וישראלים חווים הטרדות, חרמות והתנכלויות. המחלקה למאבק באנטישמיות פועלת במרחב המוסדות האקדמיים בשיתוף פעולה עם ארגונים יהודים רבים על מנת לפתח תוכניות חינוכיות ותרבותיות המחזקות את הקשר בין סטודנטים בישראל לבין סטודנטים יהודים בתפוצות. אימוץ הגדרת העבודה של הברית הבינלאומית לזכר השואה (IHRA) הוא צעד חיוני במאבק זה. במיוחד בתקופה זו, כאשר האנטישמיות מרימה ראש במוסדות אקדמיים ברחבי העולם, חשוב שהאוניברסיטאות והמכללות בישראל יובילו את המאבק באמצעות אימוץ ההגדרה. בכך, הן ישמשו דוגמה ומופת למוסדות אקדמיים אחרים בעולם, ויחזקו את מעמדן כמגדלור של ערכים הומניסטיים ודמוקרטיים.

המאבק באנטישמיות הוא מאבק על ערכי היסוד של חברה דמוקרטית, מאבק על איום המערער את יסודות החופש, השוויון וההומניזם. שיתוף הפעולה בין מוסדות אקדמיים בישראל, הקהילות היהודיות בתפוצות וההסתדרות הציונית העולמית הוא מפתח להצלחה במאבק זה. עבודה חינוכית מתמשכת, שיתוף פעולה בינלאומי והטמעת עקרונות ה-IHRA הם כלים חיוניים בהגנה על ערכינו. האמנה מציבה אתגר והזדמנות: היא מאפשרת לא רק להיאבק באנטישמיות באופן מערכת, אלא גם להנחיל את ערכי הזיכרון וההיסטוריה לדורות הבאים, תוך חיזוק הקשר בין ישראל והתפוצות.

על כולנו יחד מוטלת האחריות להוביל את השינוי באופן אקטיבי נגד כל צורה של שנאה, לעודד דיאלוג בין-תרבותי, ולהבטיח שהאקדמיה תישאר מרחב של למידה, צמיחה וכבוד הדדי. זהו מאבק על עתיד טוב יותר לכולנו, עתיד שבו הקשר בין ישראל והתפוצות ממשיך להתחזק ולהתעצם.

שלכם,
ד"ר רחלי ברץ

דבר יו"ר התאחדות הסטודנטים והסטודנטיות הארצית

כסטודנטים, אנו נמצאים בתקופה מאתגרת מאין כמותה. מאורעות השבעה באוקטובר חשפו בפני כולנו את עומק השנאה והאכזריות, לא רק בזירת הקרב, אלא גם בעידוד ובקריאות שמחה מצד גורמים עוינים ברחבי העולם. תקופה זו מפנה זרקור אל האנטישמיות הגואה ומציבה אתגר בפני כל מי שמאמין בערכי הסובלנות והשוויון. גם בקמפוסים, מקומות שאמורים להיות סמל לקידמה ולפתיחות, אנו עדים לגילויי אנטישמיות מובהקים – אלימות מילולית, חרמות והתנהגות מדירה כלפי סטודנטים יהודים וישראלים. אלו אינם רק אירועים בודדים, אלא סימפטומים לתופעה רחבה ומדאיגה.

קקהילה אקדמית, זו המחויבות שלנו לעמוד אל מול כוחות השנאה הללו. אין כאן עניין של בחירה אלא של חובה מוסרית. עלינו להגן על הסטודנטים והסטודנטיות שלנו, להבטיח סביבה שבה אף אחד לא ייחשף לאפליה, הדרה או שנאה מכל סוג שהוא, ולשמש קול חזק וברור כנגד כל ביטוי של אנטישמיות או גזענות.

יגאל אלון אמר כי "עם שאינו יודע את עברו, ההווה שלו דל, ועתידו לוט בערפל". אני מאמינה שבלי הכרת העבר, לא נוכל לפעול בצורה נכונה בהווה, ובוודאי שלא לבנות על העתיד. המאבק של אלו שקדמו לנו על זכותם לחיים בכבוד ובחירות, מהווה קריאה להמשיך ולהילחם באנטישמיות, לשמור על זכויות הפרט ולהבטיח חירות ושוויון לדורות הבאים.

כחלק מהמאבק העולמי למען חברה חופשית וצודקת, אנו שואפים ליצור אקדמיה המקדשת את הערכים של שוויון, אחווה והוקרת הזיכרון. עלינו להמשיך לפעול בשיתוף פעולה עם קהילות וארגונים ברחבי העולם, ולהיות מגדלור של אור ושוויון למען עתיד טוב יותר, בו כל פרט יזכה לכבוד, לביטחון ולחירות.

בכבוד רב,
סיון קורן

דבר מנכ"לית ונשיאת CAMERA ('הוועדה לדיוק בדיווח ובניתוח המזרח התיכון')

מאז הקמתה ב-1982, CAMERA מחויבת למשימה ייחודית – קידום דיוק עובדתי על ישראל בתקשורת תוך ערעור, חשיפה ותיקון טענות שקריות ומעוותות. הכרת כוחו של הסיקור התקשורתי לעצב את התפיסה הציבורית, ומכאן, את המדיניות הציבורית, פעולה למניעת מידע מוטעה והטיה בתקשורת, כמו גם את שורשי הבעיה, היא חיונית.

עיתונות מוטעה מתחילה לעתים קרובות עם נרטיבים מונחי סדר יום, המוצגים בכיתת הלימוד. הקניית הבנה מדויקת, יסודית ומעמיקה של הסכסוך הערבי-ישראלי לסטודנטים היא תנאי בסיסי לטיפול הבנה ברורה של הכוחות הפועלים במזרח התיכון. עם זאת, ריבוי תכניות הלימוד בחו"ל המונעות מאידיאולוגיות בידי אקדמאים, יצרו חוסר אמון נרחב בכל נקודת מבט שאינה מייחסת את האחריות לסכסוך המתמשך לישראל בלבד ללא קשר למחדלים של ההנהגה הפלסטינית ובנות בריתה. אפילו הזוועות של ה-7 באוקטובר לא הפחיתו את ההכפשות כלפי ישראל, ואכן, העוינות הגלויה וההתעמרות כלפי סטודנטים יהודים החמירו מאז.

מקרים של תמיכה גלויה במחבלי חמאס, הגבלות על תנועת סטודנטים יהודים בקמפוסים בצפון אמריקה ובאירופה וקריאות לנתק קשרים אקדמיים עם מוסדות ישראלים - כמו מניעת גישה לסטודנטים ישראלים להזדמנויות חינוכיות בחו"ל – שופכים אור על אקלים מדאיג של חוסר סובלנות. התפתחויות אלו מדגישות צורך דחוף להגן על סטודנטים יהודים ולשמור על שלמות המרחבים האקדמיים. תנאי עליון בהתמודדות עם הסכנות הוא הבנה משותפת לגבי מהותן של האנטישמיות והאנטי-ציונות. ההגדרה של 'הברית הבינלאומית לשימור זכר השואה' (IHRA) לאנטישמיות היא כלי מכריע בהגדרת השנאה וצעד לקראת התמודדות איתה ומיגורה. האימוץ וההסכמה העולמית של הגדרת IHRA על ידי ערים, מדינות, אוניברסיטאות, ארגונים, תאגידים, מועדוני ספורט ועוד הפכה אותה לגורם מאחד במאבק נגד דעות קדומות אנטי-יהודיות.

אנו משבחים את מאמציהם של אלה המסורים לטפח עתיד טוב יותר לדור הבא, המבוסס על דיאלוג, כבוד, ומעל לכל, אמת.
אנדריאה לוין

תוכן עניינים

01 הגדרת IHRA: עקרונות, סעיפים ומשמעות

- 8..... רקע
- 10..... ניסוח הגדרת IHRA
- 11..... סעיפיה המרכזיים
- 12..... אימוץ ההגדרה ברחבי העולם
- 14..... מדוע ההגדרה חשובה ונדרשת להטמעה באקדמיה
- 18..... דוגמאות מרחבי העולם למוסדות שאימצו ויישמו את ההגדרה

02 ביקורת לגיטימית או הפרה?

מה נחשב כהפרת ההגדרה ומה כחלק מביקורת לגיטימית?

- 20..... דוגמאות

03 המלצת ההתאחדות להטמעת הגדרת IHRA למוסדות האקדמיים

- 30..... תקנון וולונטרי למניעת אנטישמיות במוסדות לימוד
- 32..... תקנון כללי האתיקה נגד אנטישמיות

**ALL
COMMUNITIES
MUST DENOUNCE
ANTI-SEMITISM**

STOP the HA

**HATE
FEAR
MARCH**

הפגנה נגד אנטישמיות בניו יורק, תמונה: AFP

האקדמיה הישראלית היא חלק מרשת כלל-עולמית עם שיתופי פעולה חיוניים. כפי שמתבקש שאוניברסיטאות בחו"ל ישתמשו בהגדרת העבודה של IHRA, תוצאת תהליך דמוקרטי ארוך, וכדי להבטיח גישה שווה לחינוך, מחקר והוראה לכל, ולהתמודד עם צונמי האנטישמיות המשתולל גם באוניברסיטאות, חשוב שגם האוניברסיטאות בישראל יעשו בה שימוש. לקראת כניסת ישראל לתפקיד נשיאת IHRA בשנת 2025, אין רגע נכון יותר מההווה להצטייד בכלי שמאפשר לזהות ולהתמודד עם אתגרים המשפיעים על חופש ביטוי וחופש אקדמי לכל, גם בישראל."

מיכל קוטלר וונש, שליחה מיוחדת למאבק באנטישמיות



'הברית הבינלאומית לשימור זיכרון השואה' (IHRA) הוא ארגון בין-ממשלתי המונה 35 מדינות חברות ו-9 מדינות משקיפות. הארגון נוסד בשנת 1998 על ידי ראש ממשלת שבדיה לשעבר, יוראן פרסון, ועוסק בנושאים הקשורים לשואה ולרצח העם של בני הרומה (צוענים). מטרתו לאחד בין ממשלות לבין מומחים כדי לחזק, לקדם ולעודד את החינוך, הזיכרון והמחקר אודות השואה ברחבי העולם ולהבטיח את מחויבותן של המדינות להצהרת סטוקהולם משנת 2000 ולהצהרת השרים של IHRA משנת 2020.

'הצהרת סטוקהולם' היא המסמך המכונן של ה-IHRA. המסמך כולל שורת התחייבויות לשמר את זיכרון השואה, לחנך את הדורות הבאים על האירועים הטרגיים של העבר ולחזק את שיתוף הפעולה בין ממשלות כדי לפעול למען עולם שבו לא יתקיים יותר רצח עם. הצהרת סטוקהולם משמשת כאישור מתמשך למחויבות המדינות החברות ב-IHRA לעקרונות המשותפים.

בשנת 2020, עשרים שנה לאחר 'הצהרת סטוקהולם', בציון 75 שנים לשחרור מגרמניה הנאצית, נציגים ממשלתיים בכירים ממדינות החברות ב-IHRA נפגשו כדי לאמץ את הצהרת השרים של IHRA. מסמך הנחיות חדש זה כולל 14 התחייבויות שתומכות בחזון של ה-IHRA: **עולם שזוכר את השואה, עולם ללא רצח עם.**

אימוץ הגדרה אחידה לאנטישמיות הוא כלי חשוב במאבק נגד אנטישמיות בבתי ספר, במוסדות אקדמיים בישראל ובחברה בכלל. ההגדרה של IHRA מספקת מסגרת חיונית להבנת האנטישמיות העכשווית ומאפשרת תגובה אפקטיבית לכשהיא קורית בכותלי מוסדות החינוך וההשכלה הגבוהה ומחוצה להן.



אנטישמיות היא תפיסה מסוימת כלפי יהודים, שעשויה להתבטא כשנאה כלפיהם. ביטויים מילוליים ופיזיים של אנטישמיות מופנים כלפי אנשים יהודים או לא יהודים ו/או כנגד רכושם, כלפי מוסדות קהילתיים יהודיים ואתרים דתיים.

אנטישמיות באה לידי ביטוי בדיבור, בכתיבה, באופנים ויזואליים ובמעשים, ועושה שימוש בסטריאוטיפים אפלים ובקווי אופי שליליים. ביטויים אלו יכולים להופיע בהקשרים שונים: במרחב הציבורי, בתקשורת, במוסדות חינוך, במקומות העבודה ובספרה הדתית. היא יכולה גם להיות מכוונת כנגד מדינת ישראל, כשזו נתפסת כקולקטיב יהודי (ביקורת כלפי ישראל הדומה לזו המופנית כלפי כל מדינה אחרת - אינה יכולה להיתפס כאנטישמית). לעתים קרובות, אנטישמיות מאשימה יהודים ברקימת מזימות כדי להזיק לאנושות ולעתים קרובות נעשה בה שימוש כדי להטיל את האחריות על היהודים בגין תחלואות העולם.

כדי לספק הבנה טובה יותר של ההגדרה מוצגות 11 דוגמאות עכשוויות של אנטישמיות:

01 **קריאה, סיוע או הצדקה של הרג או פגיעה ביהודים בשם אידאולוגיה רדיקלית או השקפה קיצונית דתית.**

02 **הצגת טענות מזב השוללות מיהודים את אנושיותם, עושות להם דה-הומניזציה, דמוניזציה או טענות סטריאוטיפיות על יחידים או על עוצמתם הקולקטיבית כקבוצה – כמו, אם כי לא באופן בלעדי, המיתוס על מזימה יהודית עולמית לשלוט על התקשורת, הכלכלה, הממשלה או מוסדות אחרים של החברה.**

03 **האשמת היהודים כעם בהיותם אחראים למעשים שליליים, אמיתיים או מדומים, שבוצעו ע"י אדם יהודי אחד או כקבוצה, או אפילו למעשים שבוצעו ע"י לא-יהודים.**

04 **הכחשת העובדה, ההיקף, המנגנונים (כגון תאי הגזים) או הכוונה של השמדת העם היהודי בידי גרמניה הנאצית, תומכיה ובני בריתה במהלך מלח"ע השנייה (השואה).**

05 **האשמת היהודים כעם, או את ישראל כמדינה, בהמצאת השואה או בהגזמת ממדיה.**

06 **האשמת אזרחים יהודים, שאינם חיים בישראל, בהיותם נאמנים יותר למדינת ישראל או בהעדפת האינטרסים של היהודים ברחבי העולם על פני האינטרסים של המדינה בה הם חיים.**

07 **הכחשת זכותו של העם היהודי להגדרה עצמית, בין היתר באמצעות הטענה שקיומה של מדינת ישראל היא יוזמה גזענית.**

08 **נקיטת מוסר כפול כלפי ישראל בדרישה ממנה לנהוג באופן, שאינו מצופה או נדרש מאף אומה דמוקרטית אחרת.**

09 **שימוש בסמלים או בדימויים הקשורים לאנטישמיות הקלאסית (כמו למשל הטענה, שהיהודים הרגו את ישו או עלילות-דם) כדי לאפיין את ישראל או ישראלים.**

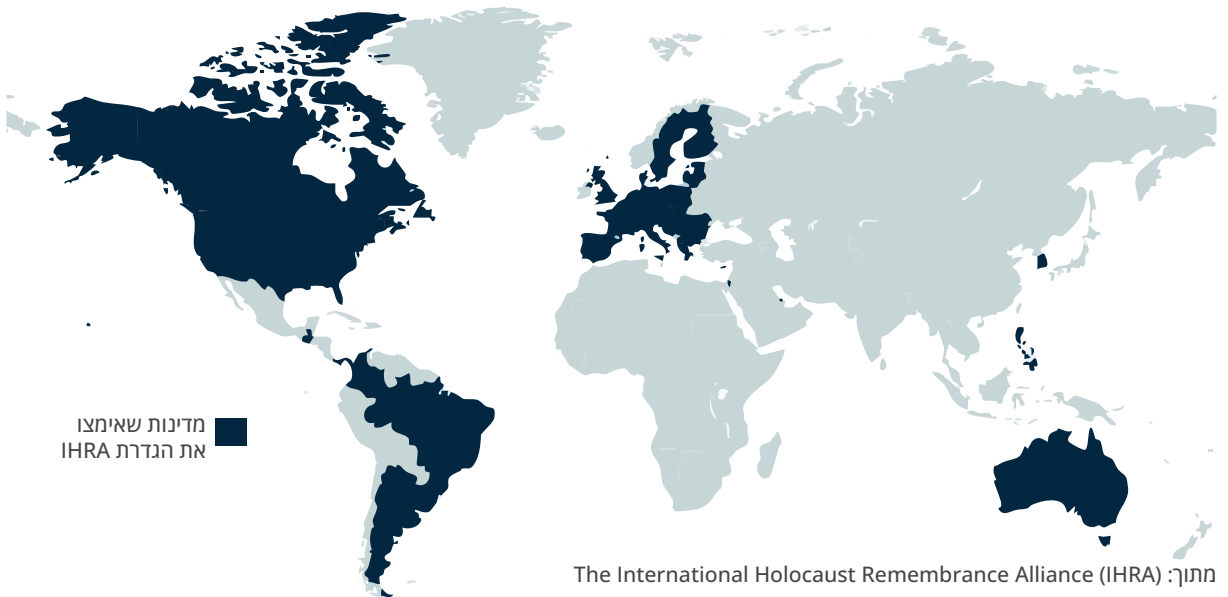
10 **השוואה בין מדיניותה העכשווית של ישראל לבין זו של הנאצים.**

11 **ראייה קיבוצית של היהודים כאחראים לפעולותיה של מדינת ישראל.**

אימוץ ההגדרה ברחבי העולם

נכון לדצמבר 2024, סה"כ 1,262 מדינות, גופים וארגונים אמצו את הגדרת IHRA. ארגונים משמעותיים נוספים ממשיכים להכיר בחשיבותה של ההגדרה; הנציבות האירופית, מועצת האימאמים העולמית (GIC), הברית למנהיגות מוסלמית-אמריקאית (MALA), הנוער הליברלי האירופי (LYMEC) ופרויקט המאבק בקיצוניות. בנוסף, מועצת האיחוד האירופי קראה בשנת 2020 להרחבת השימוש בהגדרת IHRA, תוך הדגשת כוחה ככלי מנחה יעיל לזיהוי טוב יותר ולהתמודדות עם התופעה ההולכת וגוברת של איומים כלפי העם היהודי.

מדינות שאימצו את ההגדרה



553 גופים ציבוריים



553 גופים ממשלתיים שאינם פדרליים אימצו את ההגדרה. באירופה, ערי בירה מרכזיות כמו לונדון, פריז, ברלין, מדריד ווינה אימצו את ההגדרה. בבריטניה, 271 רשויות אזוריות ומקומיות אימצו אותה, כמו גם 133 בארה"ב, 56 בארגנטינה. בארה"ב, 19 מדינות אימצו את ההגדרה באמצעות הכרזות של מושלים או חוקים שהתקבלו בבתי מחוקקים מדינתיים.

45 מדינות



45 מדינות אימצו את ההגדרה - 33 מדינות חברות ב-IHRA, חמש מדינות משקיפות של IHRA, ושבע מדינות שאינן חברות ב-IHRA. בעקבות מדינות כמו ארצות הברית, קנדה, גרמניה, הממלכה המאוחדת וצרפת, המדינות החדשות ביותר שהצטרפו לקבוצה זו בשנת 2021 היו אוסטרליה, אסטוניה, גואטמלה, פולין, דרום קוראה ושווייץ, ולאחריהן הפיליפינים בשנת 2022.

348 מוסדות להשכלה גבוהה



236 אוניברסיטאות בריטיות אימצו את ההגדרה. בארה"ב, אימוץ ההגדרה נעשה בעיקר ברמת אגודות הסטודנטים (למרות שמשד החינוך האמריקאי אימץ את ההגדרה ב-2018). בבריטניה הנהלות האוניברסיטאות לקחו את ההובלה ושילבו את ההגדרה במדיניות הקוד האתי שלהן ובמסמכים לשוויון, גיוון והכלה.

316 מגזר שלישי



194 גופים בינלאומיים, עמותות, תאגידים, ארגונים דתיים, אגודות סטודנטים, מפלגות פוליטיות וקבוצות נוספות אימצו את הגדרת העבודה של IHRA לאנטישמיות. ב-2021, עשרה מועדוני ספורט ושבע ליגות מאוסטריה, ארגנטינה, אנגליה, גרמניה, ישראל ואיטליה אימצו את ההגדרה. הקבוצה הראשונה והבולטת שאימצה את ההגדרה הייתה קבוצת הכדורגל האנגלית צ'לסי בשנת 2020.

מדוע הגדרה זו חשובה?



אני חושב שיש יותר מודעות לצורות אחרות של אפליה בחברה, כמו אי-שוויון מגדרי, סקסיזם וגזענות. כשזה נוגע לאנטישמיות, אנשים מבולבלים לגבי הביטויים העכשוויים שלה. הגדרה ברורה עוזרת לנו להבין, וברגע שאנחנו מבינים זאת, נוכל להיאבק בה."

ד"ר צ'ארלס אשר סמול, מנהל המכון לחקר האנטישמיות והמדיניות הגלובלית (ISGAP)

אחוז העליה בתקריות אנטישמיות בעקבות ה-7 באוקטובר

670%



קנדה - מספר אירועי ירי לעבר בתי ספר, ניסיונות הצתה של מוסדות יהודים, השחתה של מסעדות וחנויות בבעלות יהודית וישראלית וקריאות לאינתיפדה כנגד ישראל במהלך הפגנות.

370%



צרפת - דקירה של אישה יהודייה, אשר על ביתה צויר צלב קרס, תקיפות של נערים ברחובות שריפה של דלתות בתיים של יהודים וסימון מגני דוד על בתיים של יהודים בפריז ובפרבריה.

380%



ארצות הברית - מאות הפגנות בהם נרשמו ביטויים אנטישמיים ואנטי-ציונים אשר כללו תמיכה והסתה לטרור ברחבי ארה"ב. איומים והסתות כנגד מוסדות יהודים ובתי כנסת. תעמולה נרחבת כנגד סטודנטים יהודים.

430%



אוסטרליה - קריאות לפגיעה ביהודים ולהשמדת ישראל בהפגנות, איומים לפגיעה במוסדות ובאישים יהודיים, התעללות מילולית, הדבקת תוויות על מסעדות ישראליות וקידום חרמות על עסקים בבעלות של יהודים ועל מוצרים ישראליים.

מקור: ההסתדרות הציונית העולמית - אוג' 2024

העלייה באירועי האנטישמיות בשנת 2024 הגיע לרף חדש שטרם נראה בשנים האחרונות. המגמה המטרידה שהוחרפה על רקע המלחמה בישראל, באה לידי ביטוי בצורות שונות כשההבדלים במדיניות האכיפה בין המדינות הובילו לפערים משמעותיים באופן הטיפול באירועים אנטישמים. מנתוני ההסתדרות הציונית העולמית, עולה כי ישנה עלייה של מעל ל-400% באירועי האנטישמית ברחבי העולם לאחר ה-7 באוקטובר. עלייה זו מתווספת לעלייה הקבוצה שחלה כל שנה בעשור האחרון, ומציגה שיא חדש באנטישמיות בעשורים האחרונים. מתחילת העשור קיימת עליה הדרגתית באירועי אנטישמיות ברחבי העולם כאשר שיאם הגיע בחודש נובמבר 2023 לאחר טבח ה-7 באוקטובר.

הדוח השנתי על מצב האנטישמיות בעולם של אוניברסיטת תל אביב והליגה נגד השמצה 2023 והדוח של ההסתדרות הציונית העולמית שיצא במאי 2024 מציגים יותר מעשרת אלפים תקריות ברחבי העולם וזינוק של מאות אחוזים בהשוואה לשנת 2022. למעשה, **בכל יום מתרחשים עשרות אירועים אנטישמים ברחבי העולם ואולם רק כ-30% מהאירועים האנטישמים מדווחים לרשויות אכיפת החוק במדינות השונות.**

מבדיקה של המרכז לחקר האנטישמיות (ARC) של התנועה למאבק באנטישמיות (CAM) על רקע ציון שנה לטבח 7 באוקטובר ובצל אירועי הזיכרון בארץ ובעולם, נרשם מספר התקריות האנטישמיות הגבוה ביותר ברחבי העולם בחמש השנים שבהן נערך ניטור שבועי: בשבוע הזה נרשמו 324 תקריות אנטישמיות מדווחות ברחבי העולם. המדינה שבה נרשם מספר התקריות הגבוה ביותר בשבוע הזה הייתה ארצות הברית, שבה אירעו 168 תקריות, כ-52% מהתקריות האנטישמיות שנרשמו ברחבי העולם.

132 התקריות שנתרו אירעו בקמפוסים, באוניברסיטאות ובמכללות והן מהוות כ-41% מכלל התקריות בעולם. זהו המספר הגבוה ביותר של תקריות בקמפוסים שנרשמו מאז אפריל 2024 שבמהלכו החלו לקום בקמפוסים "ערי אוהלים" של מפגינים אנטי-ישראלים.

מנתוני ההסתדרות הציונית העולמית עולה כי מאז 7 באוקטובר נרצחו כ-11 יהודים מחוץ לגבולות ישראל בשל תקריות אנטישמיות, נכון להיום באף אחד מהמקרים הרוצח לא הועמד לדין בגין אשמת פשעי שנאה.

מדוע חשוב להטמיע את הגדרת IHRA לאנטישמיות במוסדות החינוך וההשכלה הגבוהה

לאימוץ הגדרה ברורה למאבק באנטישמיות יש חשיבות רבה כיוון שהיא מאפשרת זיהוי ברור ומוסכם של מה נחשב אנטישמי. הגדרה זו מונעת אי-הבנות ומעניקה מסגרת להכרה באנטישמיות במגוון צורותיה, כולל ביטוייה המודרניים שמופיעים לעיתים בהקשרים פוליטיים או חברתיים. האימוץ הרחב של ההגדרה מעניק לממשלות, ארגונים ומוסדות אקדמיים את היכולת לפעול במשותף נגד אנטישמיות, בכך שמספק כלי מתוקף ומוסכם לאבחון ולמניעה באמצעות חינוך.



מדאיגה במיוחד התגובה של המוסדות האקדמיים. לדוגמא, האקדמיה המלכותית והאוניברסיטה ברוטרדם ניתקו קשרים עם מוסדות ישראליים, תחת אצטלה של "דאגה לזכויות אדם". שיעורים בנושא השואה בוטלו באוניברסיטאות הולנדיות. כשמוסדות אקדמיים נכנעים ללחץ אנטי-ישראלי, הם מספקים לגיטימציה להתנהגות אנטישמית."

ד"ר רחלי ברץ, ראש המחלקה למאבק באנטישמיות וחוסן קהילתי, ההסתדרות הציונית העולמית

חרם אקדמי על אוניברסיטאות ישראליות

בעשור האחרון מתרחבת תופעת החרם האקדמי על ישראל בחלק מהאוניברסיטאות ובקרוב ארגונים אקדמיים בינלאומיים. מטרת החרם היא, לטענת תומכיו, להביע ביקורת על מדיניות ישראל כלפי הפלסטינים, אך פעמים רבות החרם מתפרש גם כהתנגדות כללית לישראל עצמה. קמפיינים אלו מתמקדים בקריאות להחרים מוסדות אקדמיים ישראליים, להימנע משיתוף פעולה עם חוקרים ישראלים, להפסיק להשתתף בכנסים מדעיים שמתקיימים בישראל ולהפסיק תכניות חילופי סטודנטים.

מאז ה-7 באוקטובר ישנה עלייה מדאיגה בתמיכה או בהצדקה של הפעולות האכזריות של ארגון הטרור חמאס מצד אוניברסיטאות, ארגוני סטודנטים ויחידים. הפגנות ומחאות המוניות מתקיימות בקמפוסים בארצות הברית, בריטניה וגרמניה כבר יותר משנה, וגם בקמפוסים בישראל ישנם סטודנטים ומרצים המביעים תמיכה בקריאות אנטישמיות שנשמעות ברחבי העולם.

בלגיה והולנד בחרם אקדמי על ישראל

שורת אוניברסיטאות בבלגיה ובהולנד הודיעו במאי 2024 על ניתוק הקשרים האקדמיים ביניהן ועל כוונה להפעיל חרם אקדמי על מוסדות ישראלים להשכלה גבוהה, בשל המלחמה בעזה. האוניברסיטאות מכוונות באמצעות צעדים אלו לערער את שיתוף הפעולה אקדמי בין האיחוד האירופי לישראל, כולל את הסכם "הוריזון" (Horizon) המקנה לישראל זכות להשתתף בפרויקטי מחקר משותפים עם מוסדות אירופיים.

MESA בחרם אקדמי על ישראל

ההחלטה קודמה כדי להפגין סולידריות עם חוקרים שחיהם ופרנסתם מותקפים על ידי ממשלת ישראל". חברי האגודה הצפון-אמריקאית ללימודי המזרח התיכון (MESA) קיבלו החלטה בכנס השנתי שהתקיים ב-2 בדצמבר, 2021 לקדם את מאמצי תנועת החרם BDS (Boycott, Divestment and Sanctions) ולהכריז על חרם אקדמי על אוניברסיטאות ישראליות.

בעקבות מלחמת "חרבות ברזל" קמפוסים הפכו להיות למוקד מרכזי של תקריות אנטישמיות. לצד הפגנות פרו-פלסטיניות שכללו לא פעם קריאות מפורשות להשמדת ישראל ולפגיעה ביהודים, גם מרצים ואנשי סגל רבים תרמו להפצת האנטישמיות. ארגון "הלל" תיעד מאז תחילת המלחמה ועד סוף יוני 2024, **1,826** תקריות אנטישמיות בקמפוסים בארה"ב. הנתונים מציגים עלייה חדה של 700% בין 2022 ל-2023. במקביל, סקרים חשפו כי 73% מהסטודנטים היהודים בארה"ב נתקלו באנטישמיות או חוו אותה באופן אישי מאז תחילת השנה האקדמית.

Hillel. Novembre 2024. Antisemitism on College Campuses: Incident tracking from 2019-2024



בתמונה: מפגינים באוניברסיטת קולומביה בניו יורק ב-15 בנובמבר 2023. (בריאן ר. סמית/AFP)

דוגמאות מרחבי העולם למוסדות אקדמיים שאימצו את הגדרת IHRA



Brandeis
UNIVERSITY

השעיית ארגוני סטודנטים

ב-6 בנובמבר 2023, החליטה אוניברסיטת ברנדייס לבטל את ההכרה בסניף של 'סטודנטים למען צדק בפלסטין' (SJP) שפעל בתחומה. האוניברסיטה נימקה את החלטתה בתמיכה שהביעה הקבוצה בארגון חמאס ובשיח, שלכאורה עודד אלימות נגד יהודים ונגד מדינת ישראל. צעד זה מציג את מחויבותה של האוניברסיטה להגדרת IHRA, במטרה למנוע שיח שנאה בקמפוס. ברנדייס ציינה במפורש כי ביטויים התומכים בארגונים כמו חמאס או שימוש בסיסמאות כמו "מהנהר עד הים" אינם עולים בקנה אחד עם עקרונות האוניברסיטה בנוגע לחופש הביטוי.



COLUMBIA UNIVERSITY
IN THE CITY OF NEW YORK

השעיית ארגוני סטודנטים

אוניברסיטת קולומביה השעתה את סניפי 'סטודנטים למען צדק בפלסטין' (SJP) ו'קול יהודי לשלום' (JVP) בנובמבר, 2023. ההחלטה על ההשעיה התקבלה לאחר ששתי הקבוצות הפרו שוב ושוב את מדיניות האוניברסיטה בנוגע לקיום אירועים בקמפוס והשתמשו ב"רטוריקה מאיימת ובהפחדות". משמעות ההשעיה היא שהקבוצות אינן יכולות לקבל מימון מהאוניברסיטה או לקיים אירועים בשטחה.



University of
BRISTOL

פיטורי סגל

פרופ' דיוויד מילר, מרצה לסוציולוגיה פוליטית באוניברסיטת בריסטול, עורר ביקורת כשאמר במהלך הרצאה ב-2019 כי התנועה הציונית היא אחד מחמשת עמודי התווך המניעים את האיסלאמופוביה בבריטניה. תלונות שהוגשו לגבי על הצהרות שהשמיע באירוע של האוניברסיטה הובילו לפתיחת הליכים משמעתיים נגדו. באוקטובר 2021, לאחר דיון משמעתי נקבע כי מילר "לא עמד בסטנדרטים של התנהגות" המצופים מעובדי האוניברסיטה, הוא פוטר מעבודתו.

את הביקורת על ההגדרה של IHRA אפשר לחלק לשלוש קטגוריות עיקריות עליהן מתנגדי ההגדרה מוחים:

03

אנטי ציונות אינה
בהכרח אנטישמיות

02

דיכוי המאבק הפלסטיני
והקולות פרו-פלסטינים

01

מניעת חופש הביטוי:
מניעת הבעת ביקורת
כלפיי מדיניות ממשלת
ישראל



יתלוי הקשר ראשי 3 אוניברסיטאות בארה"ב הואשמו שאפשרו אלימות ואנטישמיות נגד סטודנטים יהודים (צילום: רויטרס)

ההגדרה מדגישה כי ביקורת על ישראל, הדומה לזו שמופנית כלפי כל מדינה אחרת, אינה אנטישמיות והינה לגיטימית.

ההגדרה של IHRA אינה עוסקת בפלסטינים, אינה שוללת כלל זכויות של פלסטינים ואינה לוקחת צד כזה או אחר בסכסוך הישראלי-פלסטיני.

כאשר המילה 'ציוני' משמשת כקוד והחלפה למילה 'יהודי' במטרה להימנע מפגיעה בחופש הביטוי מדובר למעשה בהתפתחות תפיסה אנטישמית מצורתה "המסורתית" דתית לצורתה "המודרנית" מדינית. בנוסף, אנטי-ציונות שוללת את זכותו של העם היהודי להתקיים כאומה ודוחה את ההכרה בישראל לא רק כישות פוליטית אלא כביטוי להגדרה עצמית וזהות יהודית ולכן היא אנטישמית.

מניעת חופש הביטוי: אחת הביקורות המרכזיות על הגדרת IHRA היא החשש שהיא פוגעת בחופש הביטוי, במיוחד בכל הנוגע לדיון ציבורי על ישראל ועל מדיניותה. המבקרים טוענים שהשימוש בהגדרה כבסיס להאשמות באנטישמיות עלול להרתיע אנשים מלבטא עמדות ביקורתיות כלפי ישראל, דבר שעלול להוביל לדיכוי שיח פוליטי לגיטימי ולהגבלת אפשרות הדיון החופשי בסוגיות מורכבות הקשורות לסכסוך הישראלי-פלסטיני.

דיכוי זכויות הפלסטינים: חלק מהמתנגדים טוענים שהגדרת IHRA עלולה לשמש כמכשיר לדיכוי הקול הפלסטיני והמאבק למען זכויותיהם. הם טוענים שהשימוש בהגדרה במרחבים ציבוריים ואקדמיים עלול להוביל למצב שבו ביקורת על מדיניות ישראל, במיוחד בכל הנוגע לזכויות הפלסטינים, תזוהה כאנטישמיות.

אנטי-ציונות אינה אנטישמיות: מבקרים מציינים שהגדרת IHRA מטשטשת את הקו שבין אנטישמיות לאנטי-ציונות, ובכך עלולה להוביל להאשמה באנטישמיות של אלה המביעים התנגדות לציונות או למדיניות ממשלת ישראל מבלי להחזיק בעמדות אנטי-יהודיות. עבור רבים, אנטי-ציונות היא תפיסה פוליטית המתנגדת לרעיון המדינה היהודית, ואינה מבוססת על שנאה כלפי יהודים כקבוצה.

מתוך: המכון למחקרי ביטחון לאומי. הגדרת העבודה לאנטישמיות של IHRA: ביקורת, יישום וחשיבות

עומר ברגותי

אחד ממייסדי "הקמפיין הפלסטיני לחרם אקדמי ותרבותי על ישראל" (PACBI) ואחד ממייסדי תנועת ה-BDS העולמית, הקוראת לחרם, מניעת השקעות וסנקציות נגד ישראל. PACBI נוסד על ידי ברגותי ב-2004 במטרה לפגוע במדינת ישראל בזירה האקדמית והתרבותית ופועל בשיטות של הפחדה והפעלת לחצים על אמנים במטרה למנוע מהם להופיע במדינת ישראל.

תנועת החרם, מניעת ההשקעות והסנקציות (BDS), שהוקמה ב-2005, מפעילה כיום מאות ארגונים ברחבי העולם, המקדמים קמפיינים לחרם על ישראל, מניעת השקעות בה והטלת סנקציות עליה ועל גופים הקשורים בה. התנועה מוצגת כתנועה הומניטרית ליברלית הנלחמת למען זכויות הפלסטינים, אך בפועל, מטרתה העיקרית היא קידום רעיון הדה-לגיטימציה של ישראל והציונות.

דוגמאות להפרות של ההגדרה

ייתכן כי ה-BDS היא התנועה הפרו-פלסטינית העולמית השאפתנית, המעצימה והמבטיחה ביותר למען צדק וזכויות. ל-BDS יש את היכולת לאתגר את השלטון הקולוניאלי והאפרטהייד של ישראל בדרכים מוסריות עקביות, אפקטיביות, ובעיקר - חכמות." מתוך ספרו של עומר ברגותי 'חרם, משיכת השקעות, סנקציות: המאבק הגלובלי לזכויות הפלסטינים' משנת 2010.





פרופ' חתאם בזיאן

מייסד ומנהיג 'המוסלמים האמריקאים למען פלסטין' (AMP) ומייסד 'סטודנטים למען צדק בפלסטין' (SJP).

מאמין שהרעיון של אומה יהודית הוא המיתוס המרכזי של הציונות ויש לפרקו. הוא ייסד את SJP כדי להגביר את התמיכה בארגון ולרתום את הסטודנטים ליצירת בריתות רחבות יותר למען פלסטין עם ארגוני מיעוטים וזכויות אדם בקמפוסים. סניפי SJP התפשטו מארה"ב לקנדה, בריטניה וניו זילנד.

בזיאן הוא גם מייסד שותף של 'אמריקאים מוסלמים למען פלסטין' (American Muslims for Palestine - AMP) ביחד עם ברגותי.

” אתם עוד לא ראיתם קיצוניות אמיתית. ”
פרופ' בזיאן משלהב את ההמון ומציג את הטבח ב-7 באוקטובר כ"יום העצמאות הפלסטיני": **"הפלסטינים חווים כעת את לידת ההתנגדות שלהם מאז שהבריטים הגיעו ונתנו את פלסטין להתיישבות הקולוניאליסטית הציונית."**

בשנת 2014, הוביל בזיאן את "יום הפעולה הבינלאומי הראשון למען פלסטין", שקרא ל:

- ⓔ לא לשיתוף פעולה אקדמי עם הכיבוש הישראלי
- ⓔ לא לתוכניות חילופי סטודנטים בישראל
- ⓔ לא להשקעות בחברות התומכות באפרטהייד ובכיבוש
- ⓔ לא לביקורי נשיאי אוניברסיטאות בישראל
- ⓔ לא לאימון שוטרים או שיתופי פעולה עם גורמי ביטחון ישראליים
- ⓔ לא לשיתופי פעולה עם גורמי "הסברה"
- ⓔ לא לפגיעה בסגל המרצים על התבטאויות נגד פשעי ישראל
- ⓔ לא להגבלות מנהליות על זכויות חופש הביטוי של פעילים למען פלסטין
- ⓔ לא לשיתוף פעולה מחקרי או כנסים משותפים עם מוסדות ישראליים
- ⓔ לא לשיתוף פעולה בין האוניברסיטה לבין ה-ADL (הליגה נגד השמצה), ה-JCRC (מועצת הקהילה היהודית), ה-AJC (הוועד היהודי האמריקאי), Stand With Us, ה-ZOA (הארגון הציוני של אמריקה), או הקונסוליה הישראלית במטרה להגביל פעילויות סטודנטים למען פלסטין המוגנות חוקתית.

מאז, ישנה הטמעה ויישום נרחב של קריאות אלו. חלה עלייה במספר ההצעות והאישורים של החלטות BDS באגודות סטודנטים בארה"ב ומוסדות אקדמיים החלו לקבל את דוקטרינת ה-BDS, כאשר האגודה ללימודים אמריקאים (Association for American Studies) הייתה הראשונה לאמץ אותה בדצמבר 2013.

בשנת 2017, ארגון "קול יהודי לשלום" (Jewish Voice for Peace), המגדיר את עצמו כארגון יהודי אנטי ציוני שעובד בשיתוף פעולה עם SJP, השיק את קמפיין "חילופים קטלניים" (Deadly Exchange), שבו האשים את ישראל במקרים של פגיעה או גזענות מצד משטרת ארצות הברית כלפי הקהילה האפרו-אמריקאית. בעקבות זאת, העיר דרהאם שבצפון קרוליינה הפכה לעיר האמריקאית הראשונה שאסרה על מימון משטרתה להכשרת שוטרים בישראל באפריל 2018.

בהמשך לקו שהנחה בזיאן, מרצים סירבו להעניק מכתבי המלצה לסטודנטים שתכננו ללמוד בישראל, בעקבות תמיכתם ב-BDS. בהדרגה, גם עיתוני אוניברסיטאות יוקרתיים החלו להביע תמיכה בחרם על ישראל. הטבח של אזרחים ישראלים ב-7 באוקטובר חיזק את ביטחונם של תומכי ה-BDS לקדם הפסקת חילופי סטודנטים עם ישראל.

ליסטודנטים למען צדק בפלסטין (SJP) יש היסטוריה ארוכה של תמיכה באלימות כלפי אזרחים ישראלים, כולל מעשי טרור. סניפי SJP הפגינו חיבה רבה כלפי ארגוני טרור רבים, על ידי שיתוף תעמולה שלהם ברשתות החברתיות, הזמנת פעילי טרור להרצות בקמפוסים או דרך זום, והאדרת חברי הארגונים כ"שהידים" של ההתנגדות הפלסטינית, אפילו לפני מתקפת חמאס ב-7 באוקטובר על ישראל. בין ארגונים אלה נמנית 'החזית העממית לשחרור פלסטין' (PFLP), ארגון טרור פלסטיני מרקסיסטי-לניניסטי שהוקם ב-1967, שמוגדר כארגון טרור על ידי ישראל, ארצות הברית, קנדה והאיחוד האירופי. הארגון ביצע שורת פיגועים, כולל רצח רנה שנרב בת ה-17 ב-2017, טבח מתפללים בבית הכנסת בהר נוף ב-2014, רצח משפחת פוגל ב-2011, כולל תינוק ושני ילדים קטנים, התנקשות בשר התיירות רחבעם זאבי ב-2001, 'החזית העממית' ידועה במיוחד בסדרת חטיפות מטוסים ובתכנון הטבח בנמל התעופה לוד ב-1972, בו נרצחו 17 פורטוריקנים נוצרים.

”

אנו עומדים לצד אחינו בגדודי עז א-דין אל-קסאם ועם כל כוחות ההתנגדות, ונלחמים לצידם במערכה שתזכר בהיסטוריה. אנו קוראים לכל כוחות ההתנגדות בתוך ומחוץ לפלסטין לקחת את מקומם בנקודות העימות הפרושות כעת בכל האזור. תהילה לשהידים וניצחון להתנגדות.”

הזרוע הצבאית של החזית העממית (PFLP), גדודי אבו עלי מוסטפא, ב-7 באוקטובר בהודעת התפארות במעורבותה בטבח

בעקבות מתקפת חמאס ב-7 באוקטובר, חלה הסלמה משמעותית ברטוריקה הקיצונית ובפעולות של סניפי SJP. סניפי הארגון עברו לתמוך במפורש באלימות נגד אזרחים ישראלים.

ביום הטבח ובימים שלאחריו, הצהירו SJP על תמיכתם בחמאס. עבור "יום ההתנגדות" ב-12 באוקטובר, אורגנו עצרות רחבות בצפון אמריקה ובאירופה, ולרשותם עמדה חוברת עם קווים מנחים, מה שמצביע על מאמץ מתואם להצדקת הטבח של החמאס וחטיפת אזרחים ישראלים. הארגון הארצי של SJP פרסם הצהרה שבה תיאר את הטבח כ"ניצחון היסטורי להתנגדות הפלסטינית", וקרא ל"עימות מזוין עם המדכאים".

נרדין קיסוואני, מייסדת Within Our Lifetime ולשעבר מנהיגת SJP, ארגנה למעלה מ-100 הפגנות אנטי-ישראליות, כולל תמיכה גלויה מצד SJP, שקראו לתמיכה מפורשת באלימות כנגד אזרחים ישראלים. באחת מההפגנות מחוץ לאוניברסיטת קולומביה, נשמע מפגין צועק לעבר סטודנטים יהודים: "לעולם אל תשכחו את ה-7 באוקטובר. זה יקרה לא פעם אחת נוספת, לא חמש פעמים, לא עשר, לא מאה, לא אלף, אלא עשרת אלפים פעמים! ה-7 באוקטובר יהיה כל יום עבורכם." תמיכה בלתי מסויגת זו בטרור משקפת הקצנה מסוכנת בעמדות הארגון - ממעבר של אקטיביזם פוליטי, לתמיכה גלויה באלימות.

”

התלקחות האנטישמיות מסכנת לא רק יהודים. היא רעילה לדמוקרטיה. היא מהווה מתקפה על האנושיות המשותפת שלנו ומאיימת על ביטחונם של בני האדם כולם - במילים אחרות, היא הקנרית במכרה הפחם של הרשע הגלובלי. יהודים לא יוכלו להתמודד אתה לבדם, לא כל שכן להביסה. מה שדרוש הוא אחדות של מצפון - מחויבות ופעולה של ממשלות, מחויבות ופעולה של חברות במלחמה בעתיקה ובקטלנית שבשנאות."

ארווין קוטלר, שר המשפטים והתובע הכללי של קנדה לשעבר



בתמונה: הפגנה שנערכה לקראת ציון שנה למלחמה בדבלין, אירלנד (צילום: / רויטרס)

samidoun

PALESTINIAN PRISONER SOLIDARITY NETWORK

מדינות שהכריזו על סמידון כארגון טרור



ישראל



ארצות הברית



גרמניה



הולנד



קנדה

'סמידון' הוא ארגון הפועל באירופה, לבנון, קנדה וארצות הברית. הארגון נוסד בעקבות שביתת רעב שנערכה בבתי הכלא בישראל בשנת 2011, ביוזמת החזית העממית לשחרור פלסטין. מטה הארגון ממוקם בוונקובר, קנדה, ובראשו עומדים שרלוט לין קייטס ודייב דיוורט. פעילות הארגון מתמקדת בתמיכה ובשחרור אסירים ביטחוניים פלסטינים, בקידום תנועת ה-BDS נגד ישראל ובארגון תעמולה אנטי-ישראלית באמצעות מחאות, עצרות ואירועים, כולל בסביבה האקדמית.

בקיץ 2020, "סמידון" היה גורם מרכזי בארגון הפגנות "יום הזעם" ו"ימי ההתנגדות" ברחבי צפון אמריקה ואירופה. במהלך חלק מההפגנות נשמעו קריאות כגון "מוות לאמריקה" ו"מוות לישראל", ובאחרות נראו דגלי החזית העממית לצד שלטים של הארגון. סטודנטים, ובפרט חברי תא הסטודנטים לצדק בפלסטין (SJP), מילאו תפקיד מרכזי בארגון האירועים הללו.

בשנת 2021, הכריז שר הביטחון, מר בני גנץ, על "סולידריות עם האסיר הפלסטיני – סמידון" כארגון טרור בעקבות קשריו עם החזית העממית לשחרור פלסטין. בשל גישתו האנטישמית והמזלזלת בחיי אדם, הכריזה גרמניה בנובמבר 2023 על "סמידון" כארגון טרור לאור חגיגותיו במתקפת הפתע על ישראל. באוקטובר 2024, הצטרפו הולנד וקנדה להכרזה על "סמידון" כארגון טרור. באותו חודש, ארצות הברית הגדירה את הארגון כעמותת צדקה כוזבת המשמשת לגיוס כספים עבור החזית העממית, שנמצאת ברשימת ארגוני הטרור מאז 1997.



בעקבות המתקפה הנוראה של החמאס על ישראל ב-7 באוקטובר התרחש צונאמי של שנאה נגד קהילות יהודיות בכל העולם. רמות חסרות תקדים של אנטישמיות נראו ברחובות של לונדון, ניו־יורק, פאריס, סנטיאגו, יוהנסבורג וערים אחרות."

ג'ונתן גרינבלט, המנכ"ל העולמי של הליגה נגד השמצה

תקנון וולונטרי למניעת אנטישמיות במוסדות לימוד

דצמבר 2024

בשיתוף פעולה התאחדות הסטודנטים והסטודנטיות בישראל -
 ארגון ארצי יציג (ע"ר), ההסתדרות הציונית העולמית
 וארגון CAMERA on Campus - Israel.

חברים יקרים,

בימים אלה יותר מכל, עלינו להתאחד למען המאבק באנטישמיות בעולם ובישראל בפרט. התאחדות הסטודנטים והסטודנטיות בישראל (ע"ר) (להלן: "ההתאחדות") היא ארגון הגג הארצי והיציג של כ-370,000 סטודנטים וסטודנטיות בישראל (להלן: "הסטודנטים"), והיא רואה בזאת כאחריותה האישית לקדם נורמות בקמפוסים בישראל וליישם את ערכי הליבה של ההתאחדות, בחברה מקבלת, רבגונית ומשכילה, כחלק אינטגרלי עם פעילותה כעמותה ועקרונותיה המפורטים בתקנונה.

אנטישמיות באה לידי ביטוי בדיבור, בכתיבה, באופנים ויזואליים ובמעשים שונים, ועושה שימוש בסטריאוטיפים אפלים ובקווי אופי שליליים. ביטויים אלו יכולים להופיע בהקשרים שונים, למשל במרחב הציבורי, בתקשורת או במוסדות לימוד, ובשנים האחרונות אף התפתחו באופן שבו אנטישמיות מכוונת כנגד מדינת ישראל, הנתפסת כקולקטיב יהודי. 'הברית הבינלאומית לשימור זיכרון השואה' (IHRA) (להלן: "IHRA") היא ארגון בין-ממשלתי המונה 35 מדינות חברות ו-9 מדינות משקיפות. הארגון נוסד בשנת 1998 ומאז פועל נמרצות למען איחוד בין מדינות והבטחת התחייבויותיהן להנצחת זכר השואה.

"אנטישמיות היא אחת מצורות השנאה המתמשכות ביותר בעולם, והיא מצליחה לחדש את עצמה באופנים מתוחכמים לאורך הדורות. בשנים האחרונות נרשמה התפרצות מסוכנת של שנאה זו ברחבי העולם, המאימת על הקהילות היהודיות ופוגעת בלכידות החברתית. על מנת להיאבק בתופעה זו ביעילות, יש קודם כל להגיע להבנה מוסכמת ומשותפת על מהותה."

לאור העלייה המשמעותית באירועי שנאה ואלימות כנגד יהודים על רקע אנטישמי במוסדות לימוד שונים בישראל, ולהתרחבות תופעת החרם האקדמי על ישראל בחלק מהאוניברסיטאות ובקרב ארגונים אקדמיים בינלאומיים, התגייסנו כולנו יחדיו – ההתאחדות, ההסתדרות הציונית העולמית וארגון Camera on Campus ישראל, על מנת לחזק את המאבק נגד האנטישמיות ברחבי הקמפוסים הסטודנטיאליים, במטרה ליצור סביבה בטוחה יותר ליהודים, להעניק כלים פרקטיים למוסדות, על כל אורגניה ורכיביה, לזהות אנטישמיות ולנקוט בצעדים היעילים למיגורה.

אנו קוראים בזאת לכם, חברינו, לבחור ולאמץ את התקנון המוצע לפניכם ולפעול להטמעתו בכללי ההתנהגות ותקנון המשמעת של מוסדות הלימוד בפריסה ארצית, מתוך תחושת שליחות ורצון להוביל מהלך משמעותי בחברה הישראלית.

****הערה:** השימוש בלשון זכר בקוד או בתקנון זה הנו מטעמי נוחות בלבד ופונה לכל המינים כאחד.

בברכה,



המחלקה למאבק באנטישמיות וחוסן קהילתי
WORLD ZIONIST ORGANIZATION



תקנון כללי האתיקה נגד אנטישמיות

תקנון זה מהווה חלק בלתי נפרד מכללי ההתנהגות והאתיקה בתקנון המשמעת, על עדכוני וגרסאותיו השונות (להלן: "תקנון המשמעת"), ויהיה כפוף להוראות כל דין, לרבות לחוק זכויות הסטודנט, התשס"ז-2007 (להלן: "החוק").

תקנון זה בא להוסיף על האמור בתקנון המשמעת של המוסד ולא לגרוע ממנו ו/או מכל דין. לאימוץ הגדרה ברורה למאבק באנטישמיות קיימת חשיבות רבה לאימוץ הגדרה ברורה של המונח 'אנטישמיות'. הגדרת המונח 'אנטישמיות' להלן, מונעת אי-הבנות ומעניקה כלי אבחוני להכרה בתופעת האנטישמיות האסורה, על כלל צורותיה, לצד אפשרות יצירת הפרדה ברורה יותר בינה לבין מימוש הזכות לחופש הביטוי, ותספק הבנה עמוקה ומתוך כך, את היכולת לפעול ביעילות נגד אנטישמיות.

01

הגדרות.

1) בהעדר הוראה אחרת מפורשת, תהא לכל מונח המשמעות שניתנה לו בחוק.

02

חובת התנהגות הולמת.

1) כלל באי המוסד האקדמי, לרבות אך לא רק, עובדי המוסד, סטודנטים ומועמדים, ארגוני סטודנטים וכיו"ב, ינהגו באופן הולם בכלל ובקשר פעילותיהם, לרבות בלימודים בתחומי ושטחי המוסד (כולל ברשתות חברתיות של, או הקשורות למוסד ו/או לסביבה הסטודנטיאלית), ובכלל זה, במעונות הסטודנטים, בקמפוס או בהרצאות, ולא ינהגו באנטישמית ו/או יעודדו אותה, בין במישרין ובין בעקיפין. לעניין זה, "ינהגו" – במילים או בהתנהגות, בין אם בכתב, בעל פה או באמצעות מצג חזותי או שמיעתי, לרבות באמצעות מחשב או חומר מחשב, ובלבד שלא קיים ספק סביר לגבי משמעות ההתנהגות.

(1) לעניין הוראות סעיף קטן (א), "אנטישמיות" תיחשב כל אחת מאלה:

- (1) קריאה, סיוע או הצדקה של הרג או פגיעה ביהודים בשם אידאולוגיה רדיקלית או השקפה קיצונית דתית;
- (2) הצגת טענות כזב במטרה לשלול או השוללות מיהודים את אנושיותם, לגרום להם לדה-הומניזציה, דמוניזציה או טענות סטריאוטיפיות על יחידים או על עוצמתם הקולקטיבית כקבוצה – כמו, אם כי לא באופן בלעדי, המיתוס על מזימה יהודית עולמית לשלוט על התקשורת, הכלכלה, הממשלה או מוסדות אחרים של החברה;
- (3) האשמת היהודים כעם בהיותם אחראים למעשים שליליים, אמיתיים או מדומים, שבוצעו ע"י אדם יהודי אחד או כקבוצה, או אפילו למעשים שבוצעו ע"י מי שאינו יהודי.
- (4) הכחשת העובדה, ההיקף, המנגנונים (כגון תאי הגזים) או הכוונה של השמדת העם היהודי בידי גרמניה הנאצית, תומכיה ובני בריתה במהלך מלחמת העולם השנייה (השוואה);
- (5) האשמת היהודים על רקע דת או לאום, כלומר, כעם או את ישראל כמדינה, בהמצאת השואה או בהגזמת ממדיה.
- (6) האשמת אזרחים יהודים, שאינם חיים בישראל, בהיותם נאמנים יותר למדינת ישראל או בהעדפת האינטרסים של היהודים ברחבי העולם על פני האינטרסים של המדינה בה הם חיים.
- (7) הכחשת זכותו של העם היהודי להגדרה עצמית, בין היתר באמצעות הטענה שקיומה של מדינת ישראל היא יוזמה גזענית.
- (8) נקיטת מוסר כפול כלפי ישראל בדרישה ממנה לנהוג באופן, שאינו מצופה או נדרש מאף אומה דמוקרטית אחרת.
- (9) שימוש בסמלים או בדימויים הקשורים לאנטישמיות הקלאסית (כמו למשל הטענה, שהיהודים הרגו את ישו או עלילות-דם) כדי לאפיין את ישראל או ישראלים.
- (10) השוואה בין מדיניותה העכשווית של ישראל לבין זו של הנאצים.
- (11) ראייה קיבוצית של היהודים כאחראים לפעולותיה של מדינת ישראל.

03

הפרת הוראות התקנון.

- 1) המפר את הוראות התקנון צפוי להליכים משמעותיים, לרבות עונשים בשל עבירת משמעת, אשר קבועים בתקנון המשמעת, כפוף להוראות סעיפים 18 ו-19 לחוק, או לעונשים הקבועים בכל דין, לרבות חוק העונשין, התשל"ז-1977.
- 2) מהנחשף להפרה לכאורה של תקנון זה, או של תקנה מכוחו, מצופה כי ינהג על פי ערכי המוסר ויביא את האמור לידיעת הממונים עליו ו/או לגוף האמון על השמירה ועל יישום הוראות תקנון המשמעת.

04

שונות.

- 1) הוראות תקנון זה יובאו לידיעת כלל באי המוסד האקדמי והנוגעים בדבר, לרבות המפורטים לעיל בהגדרות בסעיפים 1-11, בצורה אפקטיבית ויעילה, ולכל הפחות בדרך שבה מפרסם המוסד את תקנון המשמעת ועדכוניו, מעת לעת.
 - 2) התקנון ייבחן ויעודכן בהתאם לשינויים בחוק ו/או בתקנון המשמעת וככל שיהיה בכך צורך, ובלבד שלא יהיה בעדכון או שינוי כלשהו משום גריעה מתחולת ההגדרות בסעיפים 1-11.
-



חופש הביטוי הוא אבן פינה בכל חברה תרבותית, אך כאשר משתמשים בו כדי להסית לשנאה ואלימות כלפי אחרים הרשתות החברתיות מחויבות להגיב בלא דיחוי."

הרב אפרים מירוויס, הרב הראשי של בריטניה

לפי נתוני ההסתדרות הציונית העולמית, מתחילת הלחימה תועדו מעל 10,000 אירועים אנטישמים ברחבי העולם.

67.7%

תעמולה והפגנות

(הדבקת כרזות
ברחובות, חלוקת
עלונים והתבטאויות
בתקשורת)

9.6%

אלימות מילולית

(התעמרות,
קללות,
מכתבים וכו')

7.2%

השחתה

(חילול בתי קברות,
שריפת מבני ציבור
יהודים ועוד)

8.3%

דה לגיטימציה

(אירועים אנטישמיים
עם הקשר ישיר
למדינת ישראל)

7.2%

אלימות פיזית

(ירי בנשק חם
ותקיפות פיזיות)

מתוך נתוני ההסתדרות הציונית העולמית - 2024



אנטישמיות היא אחת מצורות השנאה המתמשכות ביותר בעולם, והיא מצליחה לחדש את עצמה באופנים מתוחכמים לאורך הדורות. בשנים האחרונות נרשמה התפרצות מסוכנת של שנאה זו ברחבי העולם, המאיימת על הקהילות היהודיות ופוגעת בלכידות החברתית. על מנת להיאבק בתופעה זו ביעילות, יש קודם כל להגיע להבנה מוסכמת ומשותפת על מהותה."

מתוך: The International Holocaust Remembrance Alliance (IHRA), what is Antisemitism



לאתר של IHRA